

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzoria”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chiorana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Deținuta”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hategana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lăpovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Caransebeș”, „Sebeșana”, „Sebeșul-sădesc”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Tîmășana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărăndeană”, „Zlăgnea”, „Agricola”, însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedoara.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

DIRECTOR
IOAN I. LAPĂDATU.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IX.

Sibiu, 17 Noembrie 1907.

Nr. 46.

Chestiunea agrară în România.

În România este la ordinea zilei ameliorarea situației economice și morale a populației dela sate, căreia prin *Legea rurală română din 1864* i-s'a fost creat în decursul timpului o situație insuportabilă.

Prin legea numită li-s'a fost dat țăranilor *prea puțin pământ de hrană, iar pășune și pădure mai de loc*. Astfel ei sunt avizați din prima zi a emancipării lor la muncă în parte și cu dijmă.

Mai târziu sporește sistemul arândășiei pe marea proprietate și arândășii prin cultura rapace de despoierea pământului ofereau marilor proprietari venit mai mari decât erau beneficiile ce ei puteau scoate cu munca și capitalul propriu. Țăranul este silit să facă invoielile cele mai oneroase, îndeosebi pentru pășunea vitelor. Prin tocmelele agricole țăranul este exploatat la extrem, și culmea răului s'a văzut în primăvara trecută, ajungând țara în grea cumpănă.

Încă în primăvară li-s'a fost pus în vedere țăranilor de însuș Regele un număr mai mare de reforme economice, și pentru studiarea chestiunii s'a fost ales o comisiune parlamentară care să examineze proiectele guvernului referitor la chestiunea agrară.

Această comisiune este intrunită de 2 săptămâni și-și urmează cu zor lucrările sale.

S'au luat toate măsurile necesare pentru ca discuția să se poată face în deplină cunoștință de cauză. S'au adunat și se publică în acest scop toate legile și discuțiile privitoare la chestia agrară dela 1864 până azi. Afară de aceste s'au adunat sute de contracte agricole și se vor publica tablouri cuprinzând toate datele principale din ele.

Comisiunea va trebui să termine discuțiile până la 15/28 Noembrie, iar legile agrare să fie votate până la 1 Ianuarie, pentru ca astfel să poată fi puse în aplicare înainte de 1 Aprilie 1908.

Proiectele de legi, cele mai principale, depuse de guvern în studiul comisiunii sunt acestea:

- Legea asupra invoielilor agricole;
- Legea pentru înființarea casei rurale;

Legea pentru înființarea monopolului cărciumelor la sate;

Legea pentru organizarea judecătorilor de ocoale și înființarea judecătorilor rurali ambulanti;

Legea pentru organizarea și înființarea obștilor la țărani;

Legea contra trusturilor arândășești;

Legea relativă la măsurile pentru înleznierea arândării moșiilor obștilor țărănești și pentru modificarea unor articole din legea asupra băncilor populare;

Legea pentru despăgubirea ce urmează a se acorda proprietarilor devastați în timpul răscoalelor.

Aceste reforme corăspund trebuințelor actuale și au de scop a restabili în țară pacea.

Comisiunea a luat la cercetare mai întâi *proiectul asupra invoielilor agricole*, care este cel mai de căpetenie pentru că se ocupă de regularea raporturilor dintre țărani și proprietari, adică de interesele cele mai mari ale acestor două clase sociale.

În timp de o săptămână comisiunea s'a ocupat de proiectul asupra invoielilor agricole, care cuprinde următoarele capitole:

1. Invoielile agricole.
2. Arândarea de pământuri.
3. Izlazul comunal și pășunatul.
4. Muncile agricole.
5. Dispoziții generale
6. Procedura.

Sfârșindu-se discuția pe articole a legii invoielilor agricole, Dumineca trecută s'a luat în dezbateră proiectul pentru *înființarea monopolului cărciumelor la sate*. Economia acestui proiect de lege este ca pe viitor cărciumele să se exploateze de comune, iar venitul lor să servească pentru îmbunătățirea școalelor, bisericilor și drumurilor.

Prin acest proiect, dreptul de a vinde beuturile spirituoase cu amănuntul și de a ține cărciumi în comunele rurale, este rezervat exclusiv autorității comunale.

Comitetul cărciumelor alege pe cărciumar. Acesta va fi plătit cu leafă fixă.

Este absolut interzis a da consumatorilor beuturi pe datorie sau pe mărfuri. Cărciumarii nu vor putea face împrumuturi de bani, cu sau chiar fără dobândă.

Cărciumele vor fi deschise în zilele de lucru, dela o oară fixată de comitet, și se închid sara la oarele 8. Dumineca și sărbătorile ele vor fi închise până la oarele 11 a. m.

Sunt interzise jocurile de cărți sau alte jocuri de noroc; se permite popicele și biliardul.

Nu se va putea vinde vreo beătură copiilor mai mici de 16 ani, și nici oamenilor beți.

Se prevăd *pedepse severe* pentru orice contravenire.

Oricine, beut fiind, se va gălcevi, se va deda la neorânduie, sau va cădea în drum, se va pedepsi cu o amendă dela 2—20 lei; în caz de recidivă în cursul aceluiaș an se va adăuga la amendă 48 oare închisoare, la a treia, 3 zile de închisoare. După această a treia recidivă se va înscrie numele condamnatului pe o listă a bețivilor cărora nu li-se va putea vinde de nici o cărciumă vreo beătură spirtuoasă.

Contravenirile cărciumarilor se condamnă la amendă. A treia condamnare într'un an atrage închiderea localului.

Cărciumele de acum vor trebui să lichideze până la 1 Aprilie 1908 când vor începe să funcționeze cărciumele cele nouă.

* BCU Cluj / Central University of Cluj

În ședința de Marti după amiază în 12 l. c. Comisia parlamentară a luat în discuție legea pentru *judicătoria ambulanți*.

Pentruca procesele mărunte să nu se mai trăgăneze și pentruca ele să coste cât mai puțin se are în vedere înmulțirea numărului judecătorilor de ocoale cât și competența lor.

Proiectul prevede ca judecătorul să meargă cel puțin de douăori pe lună în fiecare comună și să facă dreptate cât mai îngrabă. În acelaș timp se dă judecătorilor atribuția de a supraveghea executarea contractelor agricole, a face acte de notariat și a face oficiu de poliție judiciară.

*

Primul proiect intenționează îmbunătățirea situației *materiale* a țăranului prin următoarele modificări: a) simplificând în genere învoielile agricole și împiedicând învoielile asupritoare pentru țăranii; b) supunând arândările de pământ și muncile unui maximum și minimum pentru a stărpă abuzurile ce se făceau; c) asigurând fiecărei comune un izlaz comunal (loc de pășune) pentruca locuitorii să poată ține vitele trebuincioase; d) înlăturând abuzurile ce se făceau cu măsurătoarea falză, nedijmuirea și nerăfuiala la timp, cum și pentru a introduce îmbunătățiri în felul de cultură al țăranilor; e) luând măsurile trebuincioase ca țăranul să poată obține dreptate, iar proprietarul să nu fie amenințat în interesele lui.

Al doilea proiect are de scop indeosebi îmbunătățirea situației *morale* a țăranilor.

Al treilea proiect are de scop ameliorarea *justiției* la sate.

Se speră că în chipul acesta soarta mult încercatului țăran din România se va schimba înspre bine.

Etalonul.

Evenimentul cel mai senzațional al zilelor trecute dela ultima apariție a revistei noastre încoace este urcarea etalonului *Băncii Angliei* la 7%, întâmplată la 7 crt. și pe care am semnalat-o și noi ca foarte probabilă în primarticolul nostru ultim. De 34 de ani, dela marea criză din 1873, când etalonul s'a fost ridicat succesiv până la 9%, Banca Angliei nu a mai avut un etalon oficial atât de urcat, ceea ce denotă deajuns gravitatea situației piețelor financiare, provocată de cererile nesațioase de aur ale Americii.

Măsurile excepționale luate de Banca Angliei, fără nici o privire la consecuențele defavorabile ce ele vor avea și pentru industria și comerțul indigen, deși n'au venit cu totul pe neașteptate, totuș au produs în lumea financiară mare senzațiune, mai ales în urma svonului că intrucât nici etalonul de 7% nu ar avea efectul așteptat, de a mai micșora exportul aurului, Banca Angliei ar fi decisă a continua cu urcarea etalonului la 8%—9% și chiar până la 10%.

Ele au fost totodată un signal și pentru celelalte bănci de emisiune europene de a lua măsuri de apărare contra asaltului inamicului comun american. Rând pe rând băncile de emisiune, atât cele mari, cât și cele mici, și-au urcat în ultimele zile etalonul oficial, care de prezent este la

Banca imperială germană	7 $\frac{1}{2}$ %
Banca Franciei	4%
Banca Austro Ungară	6%
Banca imperială rusească	9%
Banca Națională a României	8%
Băncile de emisiune italiene	5 $\frac{1}{2}$ %
Banca Svediei	6 $\frac{1}{2}$ %
Banca națională daneză	7 $\frac{1}{2}$ %
Banca Norvegiei	6%
și Banca națională a Elveției	5 $\frac{1}{2}$ %

Este încă o întrebare a viitorului dacă măsurile luate de aproape toate băncile de emisiune europene sunt suficiente pentru a pune capăt concurenței internaționale pe terenul urcării de etalon sau nu, la tot cazul viitorul pieței internaționale de bani atâră în mare măsură deoparte de ținuta Băncii Franciei față de sora ei din Anglia, în ce privește adecă acordarea ajutoarelor, de care aceasta are lipsă în strămtorea sa, iar de altă parte și de desvoltarea lucrurilor și ameliorarea situației financiare-economice dincolo de ocean, de unde a pornit criza.

După știrile mai recente efectele urcării etalonului pe toată linia par a se arăta deja și sunt oarecari presemne de ameliorare, căci mari cantități de aur din Londra menite pentru transport la America au fost

contramandate în ultimele zile, probabil în urma intervenției cercurilor oficiale din America, cari din a lor parte încă se nizuiesc a veni după posibilitate în ajutorul pieței de bani și a restabilii astfel încrederea publicului atât de mult zdruncinată.

Indată-ce succede aceasta sutele de milioane retrase de publicul alarmat dela bănci se vor redă iarăși circulației și încetul cu încetul se vor reintoarce atât în America, cât și la noi în Europa stări mai suportabile și mai normale, decât cele de acum.

Reforma impozitelor.

(Continuare).

Proiectul de lege privitor la impozitul de venit.

Obligamentul de a plăti impozit.

Acest proiect de lege constă din 10 capitole, dintre cari primul tractează despre *obligamentul de a plăti impozit*. Impozitul de venit îi sunt supuse cu anumite restricțiuni toate veniturile contribuabililor obligați a plăti acest soi de impozit, fără considerare dacă veniturile acelea sunt supuse sau scutite de impozit. Prin urmare au să plătească acest impozit: cetățenii ungari după toate veniturile lor, dacă locuiesc pe teritoriul țării coroanei ungare sau au aici domiciliu regulat; cetățenii ungari domiciliați în străinătate după veniturile lor din Ungaria; supușii străini dacă stau în Ungaria cel puțin un an neîntrerupt sau petrec aici numai cu scop de câștig, după toate veniturile lor; toți ceilalți supuși străini, după toate acele venituri ale lor din Ungaria, de cari beneficiază din casele statului, ca salare sau penziuni, după imobile, pretenziuni intabulate sau alte averi și drepturi; mai departe societățile pe acțiuni, întreprinderile de asigurare, însoțirile, societățile miniere după toate veniturile lor; municipiile, comunele, confesiunile, ordurile, fondurile și fundațiunile, după veniturile lor din realități, ev. întreprinderi de câștig și alte capitaluri, cari în sensul legii impozitelor asupra capitalului și rentei nu sunt scutite de impozit, etc.

Scutirea de impozit.

Scuțiți resp. scutite de impozitul de venit sunt: regele și regina, statul; ambasadorii, geranții și conzuli statelor străine, dacă nu sunt supuși ungari și impiegații ambasadorilor și conzului, dacă sunt supuși străini; masele concursuale și *persoanele fizice, a căror venit total nu trece peste K 600*.

Scutite sunt mai departe de impozitul de venit: apanajile membrilor familiei domnitoare, veniturile ce stau în legătură cu ordinul Maria Terezia și Medalia pentru bravură, ajutoarele oferite de casele muncitorilor aglicoli, ajutoarele plătite pe baza art. de lege XIX: 1907 pentru caz de morb și accidente, venitul obligațiunilor regale ale municipiilor și comunelor etc. etc.

Fixarea venitului supus la impozit.

Ca venit supus la impozit se privește, fără considerare la proveniența lui orice fel de venit, ce de fapt incurge sau îi compete contribuabilului, între cari și chiria locuinței ocupate în casa proprie gratuit. Ceace rămâne din venitul brut după detragerile normale în aceasta lege (§§. 12—14) formează venitul curat supus la impozit.

Impozitul de venit al firmelor improtocolate obligate la publicitate se fixează totdeauna pe baza bilanțului, ce servește la fixarea impozitului de câștig al întreprinderii.

Mărimea impozitului.

Suma impozitului de venit este fixată după următoarea progresiune:

La un venit

mai mare decât K 600 până la K 700	impozitul este K 5
" " " " 700 " " " 800	" " " 6
" " " " 800 " " " 900	" " " 7
" " " " 900 " " " 1000	" " " 8

Impozitul crește la fiecare K 100 cu K 1 până la K 1400 dela aceasta sumă în sus impozitul crește cu câte K 2.

La un venit

mai mare decât K 1600—1800	impozitul este K 19
" 1800—2000	" " " 22
" 2000—2400	" " " 26
" 2400—2600	" " " 30
etc. etc. până la K 6000	cu impozit de " 144

De aci în sus impozitul crește cu câte K 16 până la K 10,600 și așa mai departe.

Fixarea impozite'or.

Impozitul de venit se fixează pe baza fasiunii contribuabililor, a datelor comisiei de conscripțiune și a altor date aflătoare la dispoziția direcțiunii financiare.

Scutite de a fasionă veniturile sunt între altele persoanele fizice, a căror venit anual supus la impozit nu trece peste K 2000 și întreprinderile obligate la publicitate. Impozitul de venit al acestora din urmă formează adausul (aruncul) impozitului lor de câștig, pe care-l fixează direcțiunea financiară deodată cu acesta.

Impozitele de venit se fixează în fiecare an prin comisunile pentru măsurarea impozitelor deodată cu impozitele de câștig. Aceste comisuni se constituie în sediul fiecărui cerc administrativ, în orașele municipale și în toate comunele (orașele) cu cel puțin 10,000 locuitori pe timp de 3 ani.

Pe prezidentul, doi membri ordinari și doi suplenți îi numește, la propunerea direcțiunii financiare, ministrul de finanțe; doi membri ordinari și doi suplenți numește vicecomitele resp. primarul, iar doi membri ordinari și doi suplenți se aleg din partea camerei comerciale și industriale. Membrii acestor comisuni primesc diurne, anume prezidentul K 10 iar membrii câte K 8 pro zi.

La societățile obligate la publicitate nou fondate impozitul se fixează numai după încheierea primului bilanț. Venitul supus la impozit fixat pe baza acestuia formează apoi baza impozitului anului prim și al doilea.

(Se continuă).

Crestături.

De Gamma.

Criza.

„Plângi în ceasuri infocate toamna. vântul, care bate, și nu plângi tu vântul, care trist îți suflă 'n buzunare!“ Astfel indemnă un poet pe alt poet, mai anii trecuți. Cu atât mai bine s'ar putea indemnă acuma, când toată lumea suferă pe urma crizei financiare, excepționând pe miliardari! Motivele acestei situații, nu tocmai plăcute, unii le caută în războiul Ru-

șilor cu Japonezii; alții în întreprinderile prea îndrăznețe ale Americanilor; alții în răvna Nemților de a ajunge pe Americani; alții aiurea. În toate este adevăr. Destul, că paralele sunt angajate, iar cele libere nu prea ajung pretutindeni și cu atât mai puțin la noi. Dacă nu ne ajung, nu le putem perde.

Pe unde au ajuns în măsură abundanță — reducerea lor de acuma lasă urme funeste, catastrofe. Și mai întâi în America. Perderea de curs la efecte se urcă la miliarde de dolari. Guvernul Statelor-Unite și capitaliștii, drept mijloace de salvare au pus la dispoziția pieței sume enorme, cum afară de America, nu s'ar putea acumula nicăiri pe întinderea globului.

Se speră, că după această criză fără păreche, se vor face ceva reforme pentru a împiedeca întâmplările analoge. Astă-primăvară încă eră critică situația, dar băncile americane și-au restrâns planurile de operații. După vântul rece de acuma își vor restrânge planurile și întreprinderile industriale.

Cine se alege cu câștig?

Rockefeller, Morgan, Gould și ceilalți miliardari, regi ai trusturilor. Roosevelt voiă să-i distrugă, aplicându-le o lovitură, de care s'a speriat... publicul, dând năvală mai întâi asupra băncilor, trusturilor apoi și a altora ca să-și retragă dolarii economisiți. Cum însă numai în America întâlnim bănci, cari pe lângă averi proprii de 2 milioane să administreze depozite de sute milioane dolari — e evident halul ce s'a produs, agravat prin falimentul imediat al câtorva bănci. Guvernul Uniunii sare atunci în ajutor punând la dispoziția băncilor fondurile enorme adunate pentru construirea canalului Panama. Nu se știe, dacă acțiunea aceasta va putea opri sau ba lavina crizei monstruoase.

Paralel cu acest run ne mai pomenit s'a deslănțuit o furtună năpraznică și asupra întreprinderilor industriale. Indată ce Rockefeller fu strâns cu ușa prin acțiunea inițiată de Roosevelt contra trusturilor, oamenii cari aveau legături cu trusturile, au aruncat pe piață cantități mari de efecte de tot felul, producând o colosală neîncredere în ele. Detentorii, alarmați de continuelle scăderi, au început să le vândă cu prețuri derisorii, numai să scape de ele. Băncile refuzau să le lomardeze.

Pe urma acestei derute au avut să sufere firme cari stau în legătură și cu societăți industriale din Europa. Astfel e firma Westinghouse, care susține fabrici în Franța, Germania și Italia, a avut să sufere pierderi mari, de 4 $\frac{1}{2}$ milioane coroane, filiala din Londra a băncii vieneze „Oesterreichische Laenderbank“, voind să speculeze cu valori americane. Au să sufere multe firme europene vestite, dând de-adreptul faliment sau sdruncinându-și existența pentru mulți ani în viitor.

Din învălmășeala aceasta se alege cu câștig real Rockefeller-ii. Când efectele au scăzut la prețuri derisorii, ei au început să le cumpere cu ridicata, punând bază la alte miliarde, cum pe vremea lui Napoleon, pus-a bază Rotschild prin cumpărare cu nemiluita a efectelor engleze... *

Trecând prin grea încercare, băncile americane fac apel la capitaluri străine, adresându-se, în primul rând, la piețele europene. Aceste, ca măsură de prevedere, ridică scontul, scumpesc banii.

Îată, cum lupta dintre Roosevelt și trusturile americane, cum surparea întreprinderilor prea îndrăznețe ale Americanilor, se simțesc și în cătunele Transilvaniei!

Mulți nu vor ști că în 1873 și în Viena a fost

o catastrofă financiară, ale cărei urme se simțesc și astăzi, dar care n'a nimic atâtea valori, ca cea actuală din America.

Cazul lui Rotschild. În deceniul al doilea din secolul XIX atmosfera ferbea de mânia Aliaților... În acele zile de ferbere se răspândi vestea, că Napoleon Bonaparte a scăpat de pe insula Elba și a debarcat pe uscat. Atunci un puternic derut micșoră groaznic valoarea hârtiilor engleze. Soarta lor ulterioară atârna de împrejurarea, dacă Napoleon va învinge sau ba?

Rotschild, pentru a primi informații grabnice și precise, se înarmă... cu porumbei de poștă și merge la fața locului, pe câmpul de războiu din Belgia. Aici prințând veste sigură despre rezultatul bătăliei dela Waterloo, o apucă în goana calului către Londra și nici nu se opri până la strămoarea de Calais. Aici i-se opune un dușman înfricoșat: viforul năpraznic, ce vîia pe canal. Corăbierul abia se lăsă induplecat pentru o sumă sdravană, ca cu riscul alor două vieți omenești, să se aiepte spre țărmul englez. Avântul isbuti Rotschild, ajungând în Londra, cumpără cu toptanul hârtiile engleze pe prețuri de nimica.

La 3—4 zile urmând inevitabilul hausse, Rotschild câștigă cu o lovitură 15 milioane funți sterlingi (360 milioane coroane).

Dela „Solidaritatea“.

Ședința plenară a direcțiunii.

Duminecă, în 17 crt. se va întruni în Sibiu în ședința plenară direcțiunea asociației institutelor noastre de bani „Solidaritatea“.

În această ședință direcțiunea va lua act de înregistrarea firmei și se vor lua, între altele, hotăriri importante și cu privire la căile de urmat pentru ca în timpul cel mai scurt posibil „Solidaritatea“ să poată arăta în activitatea sa rezultate pozitive și să poată începe realizarea, fie și numai în parte, a vastului program depus în statutele sale.

Asupra hotăririlor luate, intrucât acelea privesc și sunt de interes și pentru membrii asociației, nu vom întârzi a aduce în numărul nostru proxim un raport cât mai amanunțit.

JURISDICȚIUNE.

Dreptul de pâră al creditorului cambial.

Din dispoziția § lui 49 al Legii camb. în senzul căreia posesorul cambial este îndreptățit a înainta pâră resp. a se regresa față de toți obligații cambiali sau față de ori și care ori față de mai mulți din aceștia — fără a fi obligat a observa ordinea indosanților, precum și din dispoziția §-lui 91 al Legii camb., care normează rezponsabilitatea solidară a obligaților cambiali — rezultă de sine, dreptul creditorului de a se putea întoarce contra gratificatului ori și cărui obligat cambial, fără nici o privire la faptul, că pretenziunea este eventual încă incassabilă dela ceilalți obligați.

(Curia reg. Nr. 7419/1905 dela 7 Februarie 1907).

Procesul verbal al adunării generale. Față cu conținutul procesului verbal al adunării generale este de datorința acționarului, care atacă hotărârile

aduse, de a dovedi, că procesul verbal n'a fost dresat corăspunzător adevărului

(Curia reg. Nr. 501/1907 dela 6 Iunie 1907).

Efectul ștergerii societății pe acții din registrul firmelor. Imprejurarea, că în interval societatea pe acții a fost ștearsă din registrul firmelor nu lipsește pe creditorii societății de dreptul de a-și valida pretenziunile față de fosta societate pe acții. Câtă vreme societatea pe acții în liquidare dispune de avere activă, din care creditorul se poate escontenta, nu poate fi vorba de rezponzabilitatea licuidatorilor și a membrilor comitetului de supraveghiere, normată în §. 205 a L. C.

(Curia reg. Nr. 718/1906 dela 25 Iunie 1907).

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 14 Noembrie 1907.

Situația pieței financiare este astăzi poate mai neclară, decât oricând. Știrile ce vin din diferitele piețe sunt uneori direct contrazicătoare. Se vorbește de o nouă urcare a etalonului în London, deoarece urcarea așteptată pe 11 crt. numai s'a amănat, dar sunt speranțe că totuși în ședința de azi nu se va decide această urcare, reducându-se în momentul ultim etalonul privat cu $\frac{1}{4}\%$ la $6\frac{3}{4}\%$. Banca Franciei încă se pare a-și teme aurul, și se zice că nu ar mai fi dispusă a face transporturi nouă la America.

În Berlin Banca imperială a fost silită să pună în circulațiune 30 milioane bonuri de tezaur, ca să împedeze scăderea discountului privat, și astfel scurgerea aurului peste ocean.

Pe piața internă cel mai însemnat eveniment este urcarea de Sâmbătă în 7 crt. a etalonului cu 1% la Banca Austro-Ungară. Teama de urcare a silit pe bănci să adune rezerve extraordinare. Acum însă lipsa de bani nu este așa simțitoare în piața, de aceea oferta a crescut atât în Viena, cât și în Budapesta. Situația Băncii Austro-Ungare prezentă în 7 crt. o scădere a circulațiunii de bilete supuse la dare de 66.7 mil. și o creștere a metalului nobil de 1.2 mil. K. Până la finea luni se sperează o îmbunătățire și mai simțitoare.

Până acum urcarea etalonului la Banca Austro-Ungară a rămas aproape fără efect asupra pieței.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Cassa de păstrare“ (reuniune) în Săliște a convocat pe 24 crt. o adunare generală extraordinară cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Modificarea statutelor reuniunii.
3. Propunerea direcțiunii pentru sporirea părților fundamentale (urcarea capitalului societar)
4. Propunerea direcțiunii referitoare la ameliorarea salariilor funcționarilor.

„Isvorul“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Sebeșul-inferior (cottul Sibiu), a căreia fondare am semnalat-o și noi la timpul său și-a început de curând activitatea. Capitalul noii întreprinderi este

K 16,000 în 160 acții à K 100. Direcțiunea se compune din domnii: Toma Doican, Ioan Doican, Iosif Stoica Adam Roman, Iosif Maerean și Ioan Cădea.

„Secășana“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Ludoșul-mare (cottul Sibiu) este firma unei noue întreprinderi financiare românești, ce și-a început activitatea la 10 Octomvrie a. c. Capitalul societar al noii societăți este K 30,000.

„Răureana“, însoțire agronomică de magazin și anticipații este firma unei noue întreprinderi economice românești înființată de curând în comuna Șugag (comitatul Sibiuului).

DIN REUNIUNI.

Congresul funcționarilor comerciali din România. Vineri în 8 Noembrie a. c. s'a ținut la Focșani al doilea congres al funcționarilor comerciali din țară. S'a discutat: 1. Chestia repausului duminical; 2. Chestia școalelor de adulți și 3. Chestia înființării Cassei de economie.

De acord cu părerea Camerelor de comerț, exprimată cu ocazia congresului din 1906 funcționarii comerciali propun repausul duminical complet în comerț și în industrie, duminicile și sărbătorile. Nu se vor excepta decât profesiunile al căror repaus este interzis printr'o lege anume, precum și atelierile, hanurile, cofetăriile, cafenelele, teatrele, concertele, restaurantele și grădinile publice.

După desbaterea chestiunii școalelor de adulți se alege o comisie, care să studieze modalitatea și aducerea la îndeplinire cât mai curând a chestiunii, pentru binele țării și a fiilor ei sătoși de o cultură adevărată.

Se ia în discuție chestiunea înființării Cassei de economie. Apoi se discută crearea unei case de ajutor. După aceea se votează o moțiune și se alege o comisiune, care să lucreze statutele și să le trimită la toate secțiunile.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

Deși târziu, a ploat în cele mai multe părți ale țării noastre, ploi cari pot fi încă de folos pentru agricultură.

În România deasemenea a ploat în mai multe județe și cerul continuă a fi nouros pretutindeni. Ploile acestea, precum se afirmă, sunt de foarte mare folos pentru arăturile de toamnă.

Recolta cerealelor în România. Serviciul statisticii generale a ministerului domeniilor a publicat statistica recoltelor din vara anului 1907 care constată următoarele rezultate:

Cultura grâului s'a făcut pe o întindere de 1.714.317 hectare și a dat o producțiune totală de 14.884.307 hectoltri, adică în mijlociu 8.7 hectoltri la hectar, un hectoltru având o greutate de circa 78.3 kgr.

Din această cantitate, marii cultivatori au obținut 8.464.001 hectoltri iar micii agricultori 6.420.306 hectoltri. Mijlocia producției la cei dintâi este de 9.2 hectoltri la hectar, iar la cei din urmă de 8.1.

Anul trecut recolta grâului a fost de 40.126.507 hectoltri, cu o mijlocie de 19.3 hectoltri la hectar. Deficitul recoltei din anul acesta este deci de 25.242.200

hectolitri, iar mijlocia producției e inferioară cu 11.1 hectolitri la hectar.

Săcara s'a cultivat pe o întindere de 146,659 hectare și a dat o recoltă de 899,947 hectolitri, adică în mijlocie 6.1 hectolitri la hectar. Din această cantitate marii agricultori au obținut 107,566 hectolitri, adică 7.4 la hectar, iar micii cultivatori 792,381 hectolitri adică 6 la hectar.

Față de anul 1906 recolta săcărei a fost mai mică cu 2.236,537 hectolitri.

Orzul s'a cultivat pe o întindere de 509,693 hectare și a dat o producție de 7.069,858 hectolitri, adică în mijlocie 13.9 hectolitri la hectar. Din această cantitate, recolta marilor proprietari a fost de 2.098,895 hectolitri, sau 16.6 h. la hectar, iar a micilor cultivatori de 4.970,963 hectolitri sau 13 h. la hectar.

Față cu anul trecut recolta orzului a fost mai mică cu 4.749,275 hectolitri.

Ovăsul s'a cultivat pe o întindere de 352,468 hectare având o recoltă de 6.287,334 hectolitri cu 2.933,151 hectolitri mai puțin decât în anul 1906. Producția marilor proprietari a fost de 2.728,303 hectolitri sau 21 h. la hectar, iar a micilor proprietari de 3.559,031 hectolitri sau 16 h. la hectar.

Rapița s'a cultivat pe o întindere foarte mică de abia 16.691 hectare contra 30,587 hectare în anul trecut, iar recolta a fost de 53,662 hectolitri față de 219,578 hectolitri în 1906.

Înul s'a sămănat pe o întindere de 12,825 hectare contra 23,540 hectare în anul trecut, iar producția a fost de 55,963 hectolitri contra 201,110 hectolitri în 1906.

CRONICA.

Rectificare. Titlul corect al capitoului al doilea publicat în Nrul nostru ultim ca continuare a articolelor noastre *Reforma impozitului* este: „Proiectul de lege privind la impozitul asupra capitalului și rentei“.

Posturi vacante. „Crișana“ din Brad publică concurs pentru ocuparea unui *post de practicant*. Salar anual K 840, definitivare după un an de probă cu salar anual de K 1100, K 200 bani de cuartir și tantiema statutară. Se recere absolvarea unei școale sup. de comerț și limbile română și maghiară, ev. și cea germană. Terminul concursului este 20 Noembrie a. c.

„Sentinela“ din Satul-nou (Réva-Ujfalu, com. Torontál) caută doi *contabili*. Salar anual K 1600, cuartir și tantieme. Informațiuni mai amănunțite dă domnul Petru Stoica, directorul executiv al „Sentinei“.

Sărbători de bancă. În cursul crizei financiare și economice, ce domnește de prezent dincolo de ocean în America cercurile interesate s'au folosit destul de des de așa numitele „sărbători de bancă“. Aceasta însemnează că băncile rămân încuiate și astfel nu trebuie să efectuiască nici plăți. Dacă vre-un institut ajunge în calamități de plată și nu este în stare a-și împlini angajamentele, dar de altcum situația lui este satisfăcătoare, atunci prin decretarea „sărbătoarei“ câștigă timp pentru a se pregăti contra atacurilor, la cari se așteaptă, și a procura bani. În acest sens „sărbătoarea de bancă“ corăspunde „moratoriilor“ ce se acordă și în Europa în timpuri de războaie, cum s'a făcut d. ex. în 1866 în Bohemia și în 1876 în

Francia. În timp de pace moratoriile se acordă foarte rar și sunt justificate numai prin crize cu adevărat mari.

Iubileul „Academiei comerciale“ din Budapesta. La 17 crt. „Academia comercială“ din capitală își va serba aniversarea de *jumătate secol* a existenței sale. Din acest incident foștii elevi ai acestei școale superioare de comerț au constituit un comitet, în frunte cu membrul din casa magnaților *Lánczy Leo*, care a inițiat o colecție pentru un „fond iubilăru“. La acest fond au contribuit până acum foștii elevi ai Academiei frumoasa sumă de K 33,000 și se așteaptă încă alte contribuiri considerabile. Fondul este menit pentru ajutorarea ascultătorilor săraci, dar sărguincioși ai Academiei.

Anchetă pentru uniformizarea contabilității institutelor de bani. „Asociația regnicolară a institutelor de bani din Ungaria“, precum am anunțat și noi la timpul său, a luat inițiativa pentru introducerea unei contabilități și administrațiuni uniforme la institutele de bani din țară. Spre scopul acesta a compus un proiect, pentru supracenzurarea căruia s'a ținut la 6 și 7 crt. în Budapesta o anchetă de specialiști, din capitală și provincie, care după serioase discuții de 2 zile stabilind principiile conducătoare ale administrației și contabilității uniforme, a încredințat elaborarea proiectului definitiv unui membru al ei. Elaboratul va fi prezentat spre primire adunării generale din Decembrie a Asociațiunii.

La ancheta a fost invitat și a participat și directorul revistei noastre *Dr. Ioan I. Lăpădatu*.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut Nr. 11 (Anul III) din „Economia“, foaie economică ilustrată, cu următorul cuprins: Lipsa de nutreț Pomaritul. Informațiuni: Pădureți de vânzare din grădinele statului; Băncile populare din România; Curs de viierit; Favor pentru transportul sămânței de sămănat; O deciziune meritorică în afacere economică; Distribuirea de plante pentru plantații silvice; Transportarea cucuruzului nou; Pentru a combate lipsa de nutreț; Deciziune meritorică referitoare la falzificarea laptelui etc. Varietăți număroase și de interes. — Acest număr al „Economiei“ e bogat ilustrat. Foaia apare lunar în Caransebeș sub redacția magistrului silvanal *Alexandru Diaconovich*. Abonamentul pe an 4 cor., pe 1/2 an 2 cor. Pentru România 5 lei pe an.

Posta Redacțiunii.

Gamma. Cele trimise se publică în Nrul proxim.

Sumar.

Chestiunea agrară în România. — Etalonul. — Reforma impozitelor. — Crestături. — Dela „Solidaritatea“. — Jurisdicțiune: Dreptul de pără al creditorului cambial, Procesul verbal al adunării generale, Efectul ștergerii societății pe acții din registrul firmelor. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Cassa de păstrare“ (reuniune) în Sălăște, „Isvorul“, „Secășana“, „Riureana“. — *Din reuniuni*: Congresul funcționarilor comerciali din România. — *Agricultură*: Situațiunea agricolă. — *Cronică*: Rectificare, Posturi vacante, Sărbători de bancă, Iubileul „Academiei comerciale“ din Budapesta, Anchetă pentru uniformizarea contabilității institutelor de bani. — *Bibliografie*: „Economia“. — Poșta redacțiunii.

„CRIȘANA“, institut de credit și economii în Brad.

CONCURS.

Se publică concurs pentru ocuparea unui post de **practicant**, dotat cu un salariu anual de 840 coroane.

Reflectanții au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală comercială și că posed pe deplin limba română și maghiară și eventual și cea germană.

Cei cu praxă de bancă vor fi preferați.

Petițiunile au a se înainta până în 20 l. c. subsemnatei direcțiuni, iar postul e a se ocupa în 1 Decembrie a. c.

După serviciul provizor și neexceptabil de un an, va fi numit funcționar definitiv cu salariu anual de 1100 cor., 200 cor. bani de cuartir și tantiema statutară.

Brad, 7 Noembrie 1907.

Nr. 118 [1-1]

Direcțiunea.

„ARIEȘIANA“, institut de credit și econ. în Turda.

ANUNȚ.

„Arieșiana“, institut de credit și economii societate pe acțiuni în Turda, din 15 a. l. c., atât după depunerile de până aci, cât și după acelea care se vor face de aci înainte, dă 5½% interese solvind și darea din al său.

Turda, 11 Noembrie n. 1907.

Nr. 117 (1-3)

Direcțiunea.

„Cassa de păstrare“ (reuniune) în Săliște

CONVOCARE.

P. T. Membrii „Cassei de păstrare“ (reuniune) în Săliște se convoacă la ședința

Adunării generale extraordinare,

conform §-lui 15 din statutele reuniunii pe Duminică, în 24 Noembrie n. (11 Noembrie v) a. c. la 2 oare p. m. în sala festivă a școlii gr. or. române din Săliște pe lângă următorul

Program:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Modificarea statutelor reuniunii.
3. Propunerea direcțiunii pentru sporirea părților fundamentale (urcarea capitalului social).
4. Propunerea direcțiunii referitoare la ameliorarea salariilor funcționarilor.

Din ședința direcțiunii „Cassei de păstrare“ (reuniune) în Săliște ținută la 7 Noembrie n. 1907.

Nr. 116 [1-1]

Direcțiunea.

Proprietar și editor: Ioan I. Lăpădatu.

„SENTINELA“, institut de credit în Satul-nou.

Doi contabili de bancă

pot află aplicare. Salariu anual 1600 coroane, cuartir și tantieme.

Reflectanții să se adreseze domnului P. Stoica în Satul-nou (Révaujfalu), comunicând aptitudinea de a lucra independent și cunoștințele de limbi.

Nr. 115 (2-2)

Au apărut

„BIBLIOTECA BĂNCILOR ROMÂNE“

== Nr. 1. ==

Studii de contabilitate
(principiile fundamentale ale contabilității în partidă dublă)

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comere.

== Nr. 2. ==

Băncile Române
din
Transilvania și Ungaria
de

Constantin Popp,
funcționar la Centrala „Albinei“, Sibiu.

== Nr. 3 și 4. ==

Efectele publice

de

Ioan I. Lăpădatu,
prof. de științe comere.

== Nr. 5-8. ==

Studii practice de bancă

de

Ioan I. Lăpădatu,
secretarul institutului de credit și econ. „Ardeleana“.

Se pot procura de la domniile autori în Sibiu și Orăștie cele două dintâu à 50 fl., a treia cu K 1— și a patra cu K 2.—.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane în Sibiu.